

«SLOVENSKI DOM» izhaja vsak delavnik popoldne. Ureja: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. J. Sodja. Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Konjarjeva 6. Telefon 4001 do 4005. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir.

Bollettino di guerra 1179 DURI COMBATTIMENTI SULLE POSIZIONI ANTISTANTI MESSINA Due mercantili incendiati, un piroscafo colpito, 23 velivoli abbattuti

Comando supremo. - Bollettino di guerra No. 1179.
Le posizioni antistanti la città di Messina sono state liberate durante contese al nemico dalle retroguardie Italo-germaniche.
Nella rada di Siracusa nostri bombardieri a tutto hanno incendiato due mercantili; un piroscafo di grosso tonnellaggio è stato gravemente colpito da un aerosilurante presso la costa Tunisina.
Velivoli nemici effettuavano incursioni su Torino e sulle zone periferiche di Viterbo e di Foggia; i danni e le vittime sono in corso di accertamento.
Nel dintorni di Foggia 13 quadrimotori venivano abbattuti dai cacciatori germanici e due dalle batterie contraeree; altri tre apparecchi risultano distrutti a Torino ad opera delle artiglierie della difesa e della nostra caccia notturna.
Azioni isolate condotte dall'aviazione avversaria nelle provincie di Lecce, Salerno e Reggio Calabria causavano lievi danni ed alcune vittime.
In vari attacchi a convogli, cinque aerei all'odierno bollettino, ascendono a 87 morti e 22 feriti complessivamente nelle Puglie; 3 morti e 16 feriti in provincia di Salerno; 15 morti e 4 feriti in Calabria; 3 morti e 5 feriti a Viterbo.

Narodnostna slika Madžarske

Podatki o narodnosti pripadnosti na se ne ujema dočeta s podatki o materinski. Medtem ko je samo 77.5 odstotkov madžarskega prebivalstva nemško, 53.043 (3.6); slovaško 173.550 (1.2); romunske 1,051.028 (7.2); rusinske 547.770 (3.7); hrvaško 12.316 (0.1); srbske 159.000 (1.1); vendsko-slovenske 20.536 (0.1); bujnjevsko-šokaške 54.585 (0.4); ciganske 76.202 (0.5); judovske 150.041 (1.0); različne 27.218 (0.2); neznane 1.992 (0.0).

Hudi boji na postojankah pred Messino

Vojno poročilo 1179 - 2 trgovski ladji zažgani, 1 parnik zadet 23 letal sestreljenih - Junaštvo kapitana-pilota Cimicchiaja

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo 1179: Italijansko-nemško zadnje straže so večeraj nasprotniku trdo osporavale postojanke pred mestom Messina.
V pristanišču Siracusi so naši strmo-glavski bombniki zažgali 2 trgovski ladji. Neko torpedno letalo je blizu tunizijske obale hudo zadelo parnik srednje mere.
Nasprotnikova letala so izvedla napade na Turin ter na predelo okrog Viterba in Foggia. Škoda in število žrtev ugotavljajo. V okolici Foggie so nemški lovel zbilj 13 štirimotorjnih, 2 pa protiletalske topništvo. Druge 3 stroje, kaže, da je uničilo v Turinu obrambno topništvo in pa naši nočni lovel.
Posamični nastopi, ki jih je nasprotnikovo letalstvo delalo v pokrajnah Lecce, Salerno in Reggio Calabria, so povzročili lahko škodo in nekaj žrtev.
V jalovih napadih na konvoje se je 5 angleških torpednih letal pogreznilo v morje, in sicer 4 zadeta po strelih s spremljevalnih ladij, eno pa po nekem našem ogledniku.
General AMBROSIO.

Divjanje zavezniskih letalcev nad Parizom

Pariz, 18. avgusta. s. Skupine angleških in ameriških letal so znova ob enem dnevu napadle pariško okraje. Posebno hudo zadeta so bila severovzhodna predmestja prestolnice: le Bourget, Pantin in St. Denis. Čeprav je bilo vreme jasno, so letalci zmetali bombe na delavske stanovanjske predele ter povzročili veliko škodo in hude izgube med francoskim prebivalstvom. Kakih sto ljudi je prišlo ob življenje, približno 180 pa je bilo ranjenih. Reševalni oddelki so se zmeraj na delu, da bi prišli vsa trupla izpod ruševin. Protiletalski topovi so takoj začeli streljati z veliko silo ter zbili znatno število nasprotnih letal.

Romunska obsodba napadov na Italijo

Bukarešta, 18. avgusta. s. Znani romunski kipar prof. Han je napisal za list »Puruna Vremis« topel članek v obrambo velike umetnosti, ki je zbrana v italijanskih cerkvah in žigosa Angleže in Amerikance, ki s svojimi poganjskimi bombami uničujejo to velikansko zakladnico umetniških del in vero samo. V teh cerkveh, zatrjuje prof. Han, kamor skozí streljaja prihajajo z neba duhovi prednikov, ki so ustvarili zgodovino naroda, in kamor med verskimi obredi simbolčno prihajajo tudi sedaj, da bi olepšali in oplemenitili življenje sinov, pa danes na Rooseveltovi in Churchillovi ukaz prihajajo angloameriške bombe. Na stolnice v Rimu in cerkve v Italiji padajo iz letal, ki jim zlobno pravijo »osvojevalci«, bombe in razstreliva, ki rušijo tisočletne umetniške spomenike in zakrivajo obup Churchilla, čigar ideal je zlato tele. Angjezi in Amerikanci »spušajo« te bombe z obupno voljo, da bi zmagali v vojni proti zaledju, in sicer s strahovalnimi sredstvi, z diplomatskimi grožnjami, z vsem, kar postave imenujejo krsenje doležil in z vsem tistim, za kar se angleški politik v svoji zlobnosti in farizejstvu ogreva.

RAZMERJE MED AMERIŠKIMI IN JAPONSKIMI IZGUBAMI v hudih pomorskih in letalskih izkrcevalnih bojih pri Novi Georgiji

Tokio, 18. avgusta. s. V govoru, ki ga je oddajala radijska oddaja postaja v Tokiu, je fregatni kapitan Itaru Taširo, član tiskovnega oddelka japonskega vrhovnega poveljstva, zadel, da je nasprotnik v silnih bojih, ki potekajo blizu Nove Georgije, izgubil petkrat več vojnih ladij kakor pa Japonci. Število uničenih ali potopljenih vojnih ladij v času od 1. junija pa do 13. avgusta je naslednje: 5 križark potopljenih in 4 poškodovane, 6 rušilcev potopljenih, šteta pa niso številna izkrcevalna vozila, ki so bila potopljena ali poškodovana. V istem obdobju je bilo zbilj 75 letal, 78 pa poškodovanih. Japonske pomorske izgube znašajo za ta čas 5 vojnih ladij, ki so bile ali potopljene ali poškodovane ter 172 letal, od katerih odpade večina na takšna, ki so se s torovom bomb prostovoljno vrgla na nasprotnikove ekipe, Kapitan Itaru Taširo

Pogreb t. Dr. De Cecca

Ljubljana, 18. avgusta.
Včeraj ob 17 je bil na Zalah pogreb nečakno umrlega tiskovnega odposlanca pri Visokem komisariatu dr. Attilia De Cecca. Njegovo truplo je ležalo v kapeli sv. Nikolaja, kamor se mu je pred pogrebom prišel pokloniti tudi eksc. Visoki komisar general Molzo, ki je dal nad krsto položiti tudi krasen venec. Visoki komisar se je dolgo ustvil pred pokojnikovo krsto, izrekel sožalje njegovemu bratu in se dalj časa pogovarjal z njim.

Atentati v angleški vojni industriji

Lizbona, 18. avgusta. s. Iz Londona je prišlo uradno poročilo, da so v industrijskih podjetjih ter delavnih nekega vzhodnega mesta v Angliji eksplodirali peklenški stroji, ki so jih nastavili saboterji. Kraljevine oblasti so začele s preiskavami, a doslej niso moge najti sledu za krivca.

Z nastopom blizu tunizijske obale, ki ga omenja današnje uradno vojno poročilo, je stotnik pilot Cimicchia Giuseppe iz Orvieto v zadnjih 7 dneh torpediral 2 križarki in 2 parnike s skupno 42.000 tonami. Kolikor so do zdaj ugotovili, znašajo žrtve med civilnim prebivalstvom zaradi napadov, ki jih omenja današnje uradno vojno poročilo, vsega 87 mrtvih ter 22 ranjenih v Pugliah, 3 mrtve in 16 ranjenih v pokrajini Salerno, 15 mrtvih in 4 ranjeni v Calabriai, 3 mrtvi in 5 ranjenih v Vg terbu.
Vojno poročilo vrhovnega poveljstva je že enajstič omenilo stotnika-pilota Giuseppe Cimicchia, ki je v zadnjih 7 dneh torpediral 2 križarki in 2 parnika s skupno 42.000 tonami.

Sovjetski napadi povsod spodleteli

Ruske izgube strahotno naraščajo - Več ladij v sicilskih vodah potopljenih in poškodovanih

Hitlerjev glavni stan, 18. avg. Nemško vrhovno poveljstvo je večeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:
Na boljše ob Mlusu so bili odbiti kraljevi sovjetski napadi.
Ob srednem Donecu je sovražnik na odseku pri Izjuma po močni topniški pripravi začel s prikačevanjem napadom z močnimi pehotnimi in oklepni silami. Vsi boljševiski prodorni vztrki so bili onemogočeni. Sovražnik je imel velike šloševske in stvarne izgube.
Pri bojih na področju jugozahodno od Bjeigoroda so izvedle sovjetske čete le kraljeve napade, ki so bili vsi odbiti.
Pri večeraj omenjenem nemškem protinapadu znašajo po dosedanjih poročilih sovražne izgube 4200 mrtvih, 1609 ujetih, 25 oklepnikov, 110 topov, 112 možnarjev, mnogo drugega orožja in veliko količino vojnega gradiva.

Hitlerjev glavni stan

Dočim je sovražnik zahodno od Orla izvedel le manj uspešne napade, je nadaljeval z močnimi napadi južno in jugozahodno od Vjazne, jugozahodno od Bjelejja in pri Ladokem jezeru. Ti napadi so prav tako izpodbili sovražnikovo obrambo naših čet, ki so uničile skupno 253 sovražnih oklepnikov.
Nemško letalstvo je napadlo zbirališča in premlakajoče se sovražne čete ob srednjem Donecu ter jugozahodno od Bjeigoroda in je uničilo devet vlakov.
Dne 15. in 16. avgusta je bilo sestreljenih 110 sovražnih letal, dočim je bilo izgubljenih 6 nemških strojev.
V sicilskih vodah so hitri nemški bombniki zadeli dva sovražna srednjevelika parnika. Pri obrambi pred letalskimi napadi na južno Italijansko ozemlje pa so nemški lovel sestrelili brez lastnih izgub 13 štirimotorjnih bombnikov. Tako so nemške obrambne sile med 13. in 16. avgustom sestrelile nad Sredozemjem 35 angleških in ameriških letal.
Nemški brzi čolni so na vzhodni sicilski obali torpedirali sovražni rušilec.
V Messinski ožini so stražni čolni potopili en angleški motorni čoln, dočim je obalno topništvo uničilo eno topničariko.

ZGODOVINA PRIPRAV GLEDE RAZGLASITVE RIMA ZA NEVOJASKO MESTO

Kaj je po mednarodnem pravu »nevojško« mesto

Rim, 17. avgusta. s. Izjava vlade marsala Badoglija, da se Rim razglasi za nevojško mesto, ni prila iznenada. Po dokumentih, ki so jih objavili italijanski in tuji listi, se lahko obnovi potek dogodkov pred objavo.
Papež v svojem pismu kardinalu-vikarju in »Observatore Romano« v svojih člankih sta povedala dve stvari: da je sveta Stolica takoj, ko se je začela letalska vojna, poslala vlade obeh vojskujočih se strank, naj Rim priznajo za odprto mesto. Vatikanska diplomacija ni imela uspeha in se ji ni posrečilo glede tega doseči sporazuma med obeh vojskujočima se taboroma. Z vaticanske strani je bilo še pojasnjeno, da je papež svoje prošnje oprl na lateransko pogodbo, ki je bila sklenjena z Italijo in sporočena vsem tujim vladam, ki so priznale novo vaticansko državo in mednarodni značaj Rima kot svetega središča katolištva.
»Sveto mesto«, ki je bilo ustanovljeno in utemeljeno z lateransko pogodbo, bi morali spoštovati vsi vojskujočeli se tabori. Zato po papeževih sodbi Rim ne bi smel postati središče vojnih nastopov niti za eno niti za drugo stranko. Vatikani je posebej pripomnil, da so številna poslopja, ki so eksteritorialna in spadajo pod oblast sv. Stolice, raztresena po vsem mestu od središča do obrobja. Katoliški Rim in Rim - zibelka omike - sta neločljiva.
Po drugi strani sta angleška in ameriška vlada po prvem letalskem napadu na Rim izjavili uradno in to razglasili tudi v listih, da leži krivda za rimske ruševine na fašistični vladi, ker je Mussolini odklonil predlog, naj se Rim razglasi za odprto mesto, zavezniške vlade so pa papežu dale zagotovilo, da bodo spoštovale nedotakljivost Rima, ko bo potrebno izjavo dala tudi italijanska vlada.
Ko je padla fašistična vlada, je nova vlada v skladu z željami papeža in katoličanov vsega sveta izjavila, da je pripravljena razglasiti Rim za »nevojško« mesto. To so zgodovinski podatki, ki tvorijo uvod k izjavi vlade marsala Badoglija.
Italijanski strokovnjak za mednarodno pravo je podal izjavo o točni opredelitvi pojma »nevojškega mesta« po veljavnih določilih mednarodnega prava. Pojem nevojškega mesta je skoraj sličen pojmu nebranjenega mesta, kakor pravi haaski sporazum. Nebranjeno mesto ni dovoljeno bombardirati, a po določilih mednarodnega prava je bombardiranje zakonito samo takrat, kadar je naperjeno le proti vojskaim ciljem. Zato mesta, ki nimata takšnih ciljev, ni dovoljeno bombardirati. V zgodovini sedanje vojne omenjajo kot zgled Pariz. Po nekaj bombnih napadih v juniju 1940 je francoska vlada 13. junija razglasila mesto za nevojško in takoj je nemško poveljstvo nehalo z napadi.
Rim kot središče vesoljnega katolištva, kot sedež papeža, kot čuvarja in prjevalca 27 stoletij omike, s katerim je tesno povezan celoten vzpon človeštva, pa je treba še posebno spoštovati. V vsem mestu, od obrobja pa do središča

ladjo in več parnikov s skupno 116.000 tonami, kar pomeni višek v potapljanju, ki ga je dosegel kateri italijanski letalec. Razen tega je poškodoval še eno bojno ladjo, 5 križark ter 4 parnike s več kakor 100.000 tonami skupaj.
Stotnik Cimicchia je odlikovan s 4 srebrnimi in 4 bronastimi kolajnam, s vojnim zaslužnim križcem, z železnim križcem II. razreda ter je zaradi vojnih zaslug tudi napredoval.

Časnikarji v Quebecu močno razočarani

Buenos Aires, 18. avgusta. s. V Quebecu se je zbralo 130 ameriških, angleških in kanadskih časnikarjev, ki so vsi prav neveljavni, ker so vsi politični pogovori zavrti v toliko tajnost, da ne morejo dobiti prav nobenih novic o tem, kaj se na sestanku dogaja. Prav tako se pritožujejo nad pretirano strogostjo cenzure, ki skorajda preprečuje siehrono novinarsko delo.

Topništvo motornih prevoznih ladij, ki vozijo med Messino in obalo, je pri dnevnih napadih sestrelilo štiri sovražne stroje. Druge pomorske sile so v vodah severno od Sicilije sestrelile 4 od osmih napadajočih angleških torpednih letal.

Skupine nemških bojnih letal za velike razdalje so 15. avgusta v večernih urah potopile v vodah zahodne in severozahodne od Lizehne tri prevozne ladje s 25.000 tonami in ladijske spreveda, ki so ga ščitile protiletalske križarke ter rušilec, in poškodovale s torpednimi zadetki še najmanj dva velika parnika. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.
Dnevni nočni napadi sovražnih letalskih skupin na razne kraje v zahodnih zasedenih pokrajnah, med drugim tudi na zunanje okraje Pariza, so povzročili znatne izgube med prebivalstvom. Med večimi letalskimi boji in sodelovanjem topništva je bilo po dosedanjih poročilih sestreljenih 26 sovražnih letal.
Nemški bombniki so zadnje noč z velikimi bombami napadli posamezne cilje na jugozahodni angleški obali ter ob ustju reke Temze.

Ustanovitev posebne poljske divizije v Sovjetski Rusiji, za katero se je zelo vlekla in bi ji tudi povečevala poljska komunistka Vanda Vasiljevka, je spodbudila, ker so Poljaki, ki so jih bolsjeviski poslali iz domovine na prisilno delo v Sibirijo, dejali, da rajši trpe tam, kakor pa da bi se borili za Sovjete.

34 do 48% vseh dvo- do osemosobnih stanovanj in madžarski prestolnici Budimpešti imajo Judje. Madžarski listi zaradi tega zahtevajo, naj se Judom stanovanja vzamejo ter razdelje tako, kakor zahteva pravo razmerje med judovskimi in madžarskim prebivalstvom.

Morganova banka, eno največjih denarnih podjetij na svetu je poslala v Severno Afriko celo vrsto svojih zastopnikov, naj kupijo vsa večja industrijska podjetja, s čimer bo Severna Afrika gospodarsko prila čisto v ameriške roke.

Pri hudih letalskih bojih na južnem delu Tihoga morja sta padla ameriška generala Walker in Ramilly.

Slovaška vlada je izdala zakon o tvarni preskrbi bivših bojevnikov. Po tem zakonu bodo bivši bojevniki imeli prednost pri sprejemanju v službe pri vseh državnih podjetjih in ustanovah.

Bolgarske oblasti so v zasedeni Macedoniji razdelile 6000 hektarjev zemlje uboznim kmetom, ki niso imeli nič svojega polja.

Romunski list »Capitala« je prinesel članek, v katerem resno opozarja vse nevtralne države, naj se pridružijo nemškemu boju za Evropo, češ da gre tudi za nas. Zaradi tega ne smejo križcem rokat, da jih bo rešila Nemčija.

Komunizem je nezakonito gibanje, prvi najnovjša odločba argentinskega vrhovnega sodišča. Zaradi tega je argentinski notranji minister zapovedal, da je treba takoj prijeti vse komunistične voditelje in njihove privržence. Stroga navodila je dal tudi za pobijanje komunistične propagande splot.

Naročajte »Slovenski dom«!

Razširjenje ukrepa o rodbinskih dokladah na Ljubljansko pokrajino

»Službeni list« objavlja besedilo o razširitvi ukrepa o rodbinskih dokladah za Ljubljansko pokrajino.

Cl. 1. Kraljeva uredba z dne 21. decembra 1942 o razširjenju rodbinskih dokladov stopi v Ljubljanski pokrajini in veljavo: glede italijanskih delojemnikov iz drugih pokrajin Kraljevine, zaposlenih v službi, ki imajo svoj sedež v omenjenih pokrajinah, z začetkom njih zaposlitve v Ljubljanski pokrajini;

za vse druge delojemnike, če so zaposleni v industriji, trgovini, denarstvu in zavarovalstvu, v svobodnih poklicih in pri umetnikih, s 1. decembrom, če so zaposleni v kmetijstvu, pa z dnem, ki se določi s kasnejšo odredbo.

Cl. 2. Do nove odredbe se uporabljajo za rodbinske doklade delojemnikov prednjega člena določbe, ki veljajo za te doklade v odseku za industrijo, s spremembami s členom 3. do 8. te odredbe.

Po kr. ukazih z dne 17. junija 1937 in z dne 20. marca 1941 so doklade v Kraljevini različne za delojemnike v industriji, za delojemnike v kmetijstvu, za delojemnike v trgovini, za delojemnike v denarstvu in zavarovalstvu in za delojemnike svobodnih poklicev in umetnikov. Po gornji določbi pa se uporabljajo v Ljubljanski pokrajini za vse te delojemnike doklade, do-

ločene v odseku za industrijo. Te doklade znašajo v skupini delavcev za ženo 9,30 lir, za vsakega otroka v rodbini z enim otrokom 6 lir, z 2-3 otroki 8,40 lire, s 4 ali več otroki 10,80 lire in za vsakega roditelja 5,40 lirel v skupini uradnikov za ženo 13,20 lire, za vsakega otroka v rodbini z enim otrokom 9,30 lire, z 2-3 otroki 12,30 lire, s 4 ali več otroki 14,70 lire in za vsakega roditelja 8,70 lire, torej v enaki višini, kakor so se že doslej izplačevale. Tudi izmera prispevka ostane nespremenjena v višini 10 odstotkov.

Rodbinske doklade se izplačujejo upravičencem za vse dneve, za katere je delodajalec zavezan prispevati po bivšem jugoslovanskem zakonu o zavarovanju delavcev.

Rodbinske doklade grede tudi za roditelje, če jih upravičenec vzdržuje in če z njim živijo v skupnosti, to pa le, če je dopolnil oče 60 let, mati pa 55 let in ne delata za plačo v službi drugih ali če sta trajno nesposobna za delo.

V primeru odsotnosti z dela zaradi n osebnosti ali poroda grede rodbinske doklade delavkam in uradnicam, ki imajo do njih pravico za čas obvezne odsotnosti z dela po bivšem jugoslovanskem zakonu.

Listino, ki se zahteva po čl. 31. kraljeve uredbe z dne 21. junija 1937 za prejemanje rodbinskih dokladov (potrdilo občine), izdajajo lahko tudi pristojni župni uradi.

Redke so premičninske in nepremičninske dražbe

V zadnjem članku je bilo navedeno, koliko kupnih pogodb je zaznamovala zemljiška knjiga v prvi polovici meseca avgusta. Zelo zanimiv, za gospodarske prilike mesta in okolice značilen in poučen je splošen pregled o nakupu in prodaji nepremičnin v teku tega leta.

Približno lanske jeseni je bil izveden nakup 60 nepremičnin, ležajih večji del v mestu in deloma tudi v okolici. Vrednost teh nepremičnin, ki so obstajale iz zemljiških parcel, stavb, hiš, in vil, je znašala takrat okoli 8.250.000 lir. Od teh 60 kupljenih nepremičnin je bilo v teku pol leta prodanih do 35 za celotno kupno vrednost 13.175.800 lir. Pač lepa in značilna razlika, ki nam pokaže, kako se je dvignila vrednost nepremičninam. Znan je n. pr. med drugimi primer, da je bilo neko posestvo, obstoječe iz 8 parcel, ocenjeno na okoli 68.000 lir, toda

pred meseci prodano za 500.000 lir. Iz tega vidimo, kako ogromne milijonske vrednosti so v nepremičninah, ki se nahajajo v Ljubljani in bližnji okolici.

Cene nepremičninam v ostali okolici, zlasti gozdovom, so pa prilžno zelo nizke. Gozdne parcele so dostikrat po 0,50 lire kvadratni meter. Tako je n. pr. Remic Janez, posestnik v St. Juriju pri Grosupljem prodal Francuju Kraškoviču, posestniku v Škofljici 6, gozdno parcelo št. 443-3 v izmeri 2076 kv. m in gozdno parcelo št. 449-2 v izmeri 5776 kv. m, spadajoči pod k. o. Veliko Lipljanje, za 15.000 lir. V Spodnji Slivnici pa je bila prodana neka travniška parcela v izmeri 2076 kv. m za malenkostno vsoto 8500 lir, ko bi bil ta svet v Ljubljani po najmanj 90 kv. m, če še ne veš, saj so v mestu parcele, ki so bile po 1000 kv. m in so nekatere še mnogo dražje.

Tako komunisti ubijajo delovne ljudi

Sodražica, 16. avgusta.

Komunističnim zločincem ni bilo nikoli do odprtega boja. To so dokazali z zločini v Ljubljani in na dežel, kjer so morili nedolžne ljudi. O tem se je tudi Ljubljana že lahko sama večkrat prepričala, ko se moralizirali, ker je sledila komunističnim slepicom. Komunisti so pošiljali v nevarnost druge ljudi, sami pa so se skrbno umikali, ozadje je mešli roke nad nesrečami, ki so nastale v večini poštene ljudi. Če so komunisti nastopili, so pa nastopili zahrbitno, čakali žrtve v zasedah, največkrat pa jih mučili zvezane ter streljali ali kiali v zakotnih in zavarovanih prostorih, kjer so varno opravili svoj krvavi posel ter izvrševali svoje nesvobodilno poslanstvo.

Pred dnevi so tako v Sodražici zahrbitno umorili 33 letnega čevljarkega mojstra Kolarja Franceta. Poštenjak krakšen je bil delavec Kolir, ni imel slabe vesti, da bi zapustil svoj dom.

Na svojem domu je pridno edlal in se briga le za svoj dom, niti najmanj pa ne za komunistične drhali ali kogar koli. Prav zato je bil v napatje komunističnim zločincem. Prišli so ponj, Preoblečeni — dva v uniforme — eden v najlepšo civilno obleko — so prišli najprej do njegovega brata ter povpraševali po Francetu. Zločinska trojica je nato hitela pred Francetov dom, France ni slišal nič hudega. Ko je stopil pred neznanca, da bi jih vprašal, kaj žele, so padli strelji in 4 kroglice so zadle njegovo glavo. Padel je mrtev, zločinci pa so zbežali.

Košir France je bil med ljudtvom zelo priljubljen, zato je ta ogaben zločin čestitbolj vzmernil tujakinske mirno prebivalstvo, ki se zgraža nad zločinskiimi tolpani, zavedajoč se, da so prav te skrivne gorja lepe sodražke kotline in našega kraja.

Iz Hrvaške

Hrvaški Rdeči križ je nakupil za 2 milijona 800.000 kun oblek za onesposobljeno in ranjene hrvaške bojevnike.

Odbor Hrvatske nogometne zveze je pred nedavnim odstopil. Državni športni vodja je imenoval novega predsednika v osebi Vatroslava Petka.

Ljubljana

Koledar

Sreda, 18. velikega arpana: Helena, cesarica in vdova; Agapiti, mučenec; Kriap, spoznavalec; Flor, mučenec.

Staro žimo kupimo, plačamo po kvaliteti od 30-50 lir kg. Ponudite trgovini »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vožo).

Slovenskim umetnikom! Podpisani odbor je zašel akcijo za postavitev spomenika pokojnemu slikarju Ivanu Vavpotiču. V ta namen je zaprosil Vavpotičeve tovariše — likovne umetnike, da prispevajo k stroškom tega spomenika s podaritvijo kakih svojih umetniških del. Znanost število umetnikov je objavilo svoje sodelovanje in odbor je sprejel še večje število umetnin. Oni, ki svojih umetnin še niso izročili, so naproseni, naj jih oddajo pooblaščenemu nabiralatelju, ki se bo osebno javil pri njih do 15. septembra t. l. Po tem roku bodo zbrane umetnine razstavljene v svrhu razprodaje ter opozarjamo zaradi nakupa že zdaj ljubitelje slovenske umetnosti. O denarnem uspehu bodo vsi, ki so prispevali a svojimi deli, točno obveščeni. Morebitni preostank se bo oddal v korist fonda za preiskbo umetnikove vdove, ki ga podpisani odbor upravlja. — Za odbor za postavitev nagrobne spomenika pok. Iv. Vavpotiča — Saša Santel.

Sivlne stroje vsah vrst kupimo. Plačamo dobro. Ponudite novi trgovini »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vožo).

TOMAZIC BERANEK

Botra Vila

26.

Ko sta si kravarica in mladi drvar povedala drug drugemu vse, kar se jima je bilo vsakemu zgodilo, se je pastirička odločila; prijala je svojega ženita za roko ter ga potegnala za seboj.

»Presrečna bova, ker dobroto vile nama bodo pripomogle do sreči! Pojdiva k rjeji, da se ji skupno lepo zahvaliva!»

In že sta stekla iz gošče v travniško zadelo, kjer je bela vila še vedno zvesto pasla njeno živad; sprehajala se je ter tu in tam gredoč utrjala kakšno rožo, travo, zel, ter jo vrgla kravam, da bodo imele več mleka. Mladih zaljubljenec, se je delala, ni niti opazila...

27.

In že sta belo vilo presenetila... Stala sta pred njo, držče se za roki kot otroka, ter ji oba kratak govorila:

»Dobra vila! Kako se naj zahvaliva za vse, kar si nama dobrega storila! S čim se ti bova oddolžila!»

»Ničas nista dolžna! Saj sta že vse poravnala! Ti, kravarica, nam dajdes mleka; ti, drvar, si pa nas ubranil pred divjim lovcom, ker si v novo šoto vseskal drvarske križček — ti bova dolžna, sva! Za botrinstvo in za zibelko...« ji je dopovedoval drvar. »Za zibelko, ki jo bom stesal iz one smreke, ki bo na gradišču zrastle med divjim lovcom...«

Dobrepolje

Naša cerkev bo spet pridobila na lepoti. Pred dnevi so se že pričela dela za razširitev kora, ki so ga sedaj precej znižali in tudi povečali. Načrt za gradnjo novega je napravil arhitekt Vurnik. Dela bodo v kratkem končana. Kor bo imel v ospređu lepe lesene stebrečke, zunan cerkve pa bo velik simbolni križ. Stroški presegajo 60.000 lir. Ko bodo ta del končana, bodo Dobrepolčji mislili tudi na nove orgle, za katere so se že odločili. Stale bodo okrog 120.000 lir.

Okrog 100 komunističnih roparjev se je večeraj ponoči pojavilo v osamljenih Retljih in oropalo nekaj posestnikov. Po ropanju pa je tolpa izgnila v kočevske gozdove v Toplo reber. Ta skupina je popolnoma partijska in se stalno drži rdečega poveljstva.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

April 1925.

Zemlja, ki jo že dolgo vidim skozi svoje ozko okence, je desni breg Bosporškega preliva. Še malo, pa se bomo ustavili v Carigradu. Pri sreju mi je tako, ko da bi že zdaj stal sredi Galatskega mostu, gledal na mesto in na pisano vrvenje ladij po Zlatem rogu, mimno mene pa bi se prelivala množica ljudi, pripadajočih vsem narodom zemlje, kakor je to v Carigradu navadna in vsakdanja slika.

Edini občutek, ki me prevema vsega, je ta, da sem svoboden. Svoboden po devetih mesecih nepretganega sabljanja s smrtjo, po devetih mesecih oprezovanja, bojazni in tveganja. Svoboden in z uspehom v žepu!

Stroji začenjajo delati počasneje. Skozi okence vidim trupe neštetih ladij, za njimi, tam daleč na desni, pa gozd jambilborov na najrazličnejših pomorskih vozilih.

Drugi kurjač, moj tovariš, se je medtem ko sem jaz strmel na obako, bil že umil in že zdaj preobleči v človeško obleko. Začuden me gleda, kaj da stojim in čakam, ker ne more razumeti, da ne bi mornar planil na kopnino takoj, ko se mu ponudi samo košček prilike.

Čez čas me vpraša:

»Kaj ti ne pojdes na suho?»

Molčim, saj ne vem, kaj naj bi mu odgovarjal. Jaz imam zdaj druge skrbi.

On nadaljuje:

»Ni ti ne bi škodilo, če bi se malo sprehotel po trdnih tleh...«

Zdaj mi rečem:

»Ne morem. Nimam denarja...«

Evropski nogomet po vojni

Okrog 20 milijonov ljudi je v letošnji nogometni sezoni prisostvovalo tekmar

Kljub vojni se šport v Evropi najlepše razvija. V nekaterih državah je zanimanje za šport celo večje, kakor je bilo v miru. Športna javnost bo zanimalo, v kateri državi so bile športne prireditve v športni sezoni najbolj obiskane. Po podatkih po končanem nogometnem prvenstvu in po podatkih iz drugih športnih vret lahko ugotovimo, da Nemčija in Italija daleč nadkrijeta po številu gledalcev vse ostale države. Iz teh podatkov tudi vidimo, da je nogomet najbolj priljubljen, takoj za nogometom so atletika, rokborba, tenis, veslanje in plavanje.

Koliko ljudi je prisostvovalo nogometnim tekmar v posameznih državah!

V Nemčiji je gledalo nogometne tekme za časa cele sezone (1942-43) približno 6 milijonov ljudi. Samo zaključnim tekmar pokrajinskih prvakov za državno prvenstvo je prisostvovalo po milijon ljudi.

V Italiji so se udeležilo tekem okoli 4 milijone ljudi. Od tega števila jih je bilo samo na »ligaških« tekmar okoli 2 milijona. Na Madžarskem je bilo na nogometnih tekmar okoli 2 milijona gledalcev. Od tega jih je bilo — po uradnem poročilu — samo na »ligaških« prvenstvu okoli 1.276.200.

V Španiji je gledalo tekme okoli poldrugi milijon gledalcev. V Franciji jih je pa posetilo okoli milijon. V Češko-moravskem protektoratu prav tako milijon. Nogometne tekme v Švici je obiskalo 500.000 gledalcev, v Švedski 400.000, v Danski 300.000, na Nizozemskem tudi 300.000, na Portugalskem in v Romuniji 250.000, v Bolgariji 180 tisoč, v Slovaški 160.000, v Hrvaški in Turčiji 150.000 gledalcev. Vsega skupaj je torej gledalo nogometne tekme okoli 20 milijonov gledalcev v Evropi!

Da je zanimanje za nogomet v posameznih državah kljub vojni naraslo, dovolj jasno priča Madžarska. Leta 1938-1939 in 1939-40 je znašalo število gledalcev 500.000. Leta 1940-41 je naraslo na 640.000, leta 1941-42 na 954.000, leta 1942-43 pa na 1.276.200 gledalcev. To število se pa nanaša samo na »ligaške« tekme. Tudi v Italiji je naraslo število gledalcev, prav tako pa tudi v nekaterih drugih državah.

Največje število gledalcev na posameznih tekmar je bilo gotovo v Berlinu. Tamkajšnji »Olimpijski stadion« je sprejel preteklo leto na odločnojši tekmi za prvenstvo Nemčije »Schalke 04« — »Viena« 100.000 gledalcev, medtem ko je na odločnojši tekmi Dresdener SC : Saarbrücken prisostvovalo 90.000 gledalcev. Na Dunaju je bilo na prvenstveni tekmi Viena : München 1860 66.000 gledalcev.

V Madžarski je bilo na tekmi Ferencvaros : NAC 32.000 gledalcev, v Italiji jih je bilo na tekmi Torino : Juventus 30.000, v Španiji na tekmi Barcelona : Madrid 20.000. V ostalih državah se je vrtilo število gledalcev na prvenstvenih tekmar od 10-15.000.

Po inozemskem seznamu so najpriljubljenejši evropski klubi, ki pritegnejo obenem največje število gledalcev: Nemčija: Viena, Italija: Torino, Madžarska: Ferencvaros.

BOGINJA MASČEVANJA

KRIMINALNI ROMAN

Prvi je prekinil molk Markham. »Neverjetno! Njegov glas je bil kar nekam prisliljeno spreminjen. »Res je moral poseči vmes božja roka.«

»O, brez dvoma! Vance je stopil čisto k nogam Anubijevskega kipa ter se sklonil nanj. »Jaz še daleč ne verjamem, da bi posegla vmes kakšna skrivnostna božanska sila. Sem človek, ki le na skušnje nekaj da...« Nataknil si je nasolnik. »Ah!... Ne bi se rad norčeval iz vas... a na doktorjevi smrti ni prav nič nadnaravnega. Anubijev kip se je razbil... Stvar je zelo enostavna. V trenutku, ko se je doktor sklonil nad svoje zaklade, je že moral koga drekniti v kip, da je padel nanj.«

Vsi smo se sklonili, da si kip pobliže ogledamo. Težki podstavek je bil res še na svojem mestu. Kip pa je bil prekan po dolgem, od vratu do nog.

»Ali vidite?« Je vprašal Vance in pri tem pokazal na podstavek. »Noge tega kipa so zelo drobne, kip sam pa je iz apnenca, ki se precej rad loml. Vidil se, da so noge med potjo, ko so kip prepeljaval semkaj, pošle, k ostalemu pa je pripomogla silna teža gornjega dela kipa samega.«

Heath si je ogledoval kip ob blizu.

»To je torej tisto, kar se je zgodilo dobro.« Je pripomnil in se vzravnil... »Pa reči moram, da še svoj živ dan nisem videl tako lepo preklebane kipa, kakor je tale. Gospodu Vanceu bil je morda posečilo, pripraviti doktorja do tega, da bi dejanje priznal, ali pa se mu morda tudi ne bi posečilo. Zdaš si nam ni treba beliti glave nad nobeno stvarjo več.«

»Res je.« Je pritrldil Markham in zamisljeno zmajal z glavo. Še vedno je bil ves osupnjen nad tako neverjetno spreminjenjo položaja.

»Poskrbite vi za vse, kar je potrebno, gospod narednik. Dobro bi bilo, če pokličete mriški avto in dr. Doremusa. On bi boste vse opravil, mi telefonirajte na dom. Jutri zjutraj bom že jaz poskrbel, da bodo časturji zvedeli to novice... Končno je zdaj le vsa stvar končana, hvala Bogu.«

Nekaj trenutkov je nepremično zrl v truplo. Bil je videti skoraj divji, a jaz sem dobro vedel, da se mu je s smrtjo dr. Bliss odvzeli težek kamen od srca.

»Bom že jaz poskrbel za vse, gospod narednik.« je zagotovil Heath. »A kako bomo o tem obvestili Blissovo ženo?«

»To je Hanijeva naloga.« je odvrnil Vance, potem pa prijel Markhama za roko in dejal: »Pojdiva, dragi moj. Potreben si že spanja... Stopiva za trenutek k meni na dom, ti bom dal dobrega kosa kava. Imam še »Napoleone 48.«

Clm samo stopila na hodnik, je Vance že poklepal Hanuja.

»Zelo neprijetno mi je, a moram vam povedati, da se je vaš gospodar preselil v Amenhetovo kraljestvo k dušam starodavnih faraonov.«

»Je mrtev?« Ezlplčan je komaj za spo. znanje privzdignil svoje obrvi. (Dalje.)